

Nr 30.

Ankom till riksdagens kansli den 3 maj 1920 kl. 8 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning, m. m. ävensom i ämnet väckta motioner.

Närvarande: se sid. 15.

Genom proposition, nr 348, av den 19 mars 1920, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga nedan återgivna

1) förslag till förordning angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning,

2) förslag till förordning angående försäljning av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulficellulosatillverkning, och

3) förslag till förordning om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin.

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 7 saml. 22 häft. (Nr 30.)

Förslag

till

förordning angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning, må brännvin framställas allenast av potatis eller av avfallsprodukter vid tillverkning av stärkelse ur potatis samt den för brännvinstillverkning av sådan vara oundgängligen erforderliga myckenheten malt ävensom ur avfallslut vid sulfitcellulosa-tillverkning.

Vad förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin innehåller häremot stridande vare försatt ur gällande kraft.

2 §.

Av potatis och avfallsprodukter vid tillverkning av stärkelse ur potatis samt den för brännvinstillverkning av sådan vara oundgängligen erforderliga myckenheten malt må under vartdera av tillverkningsåren 1920—1921 och 1921—1922 tillverkas högst 10,000,000 liter brännvin av normalstyrka.

Dylik tillverkning må icke bedrivas vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i omedelbart samband med jordbruk, som på grund av jordens beskaffenhet under en följd av år varit förbundet med större potatisodling.

Fastställandet av, vid vilka brännerier ifrågavarande tillverkning, efter vad nu sagts, må äga rum, ävensom fördelningen av tillverkningen på dem samt försändningen av det tillverkade brännvinet till den, som till avsalu äger bedriva rening av brännvin, skall ske enligt av Konungen meddelade föreskrifter.

3 §.

Bryter brännvinstillverkare mot stadgandet i 1 § eller bedriver han tillverkning, som i 2 § omförmäles, utan därtill erhållet tillstånd eller i större omfattning än tillståndet avser, vare lag, som i 30 § förordningen angående tillverkning av brännvin sägs.

Underlåter brännvinstillverkare eljest att ställa sig till efterrättelse med stöd av denna förordning meddelade föreskrifter, straffes med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor eller, i händelse omständigheterna äro synnerligen försvårade, med fängelse i högst sex månader.

4 §.

I övrigt skola bestämmelserna i 38, 39 samt 42—51 §§ i förordningen angående tillverkning av brännvin i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1920 samt gäller till och med den 30 september 1922.

Förslag

till

förordning angående försäljning av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning.

1 §.

Under de villkor och till den myckenhet, som Konungen bestämmer, må partihandlare, varom i förordningen angående handel med skattefri sprit förmäles, jämväl i andra fall än i 8 § samma förordning avses, till den, som till avsalu bedriver rening av brännvin, försälja ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning framställd sprit, som ej denaturerats.

2 §.

För försäljning, som i denna förordning avses, skall partihandlare påföras skatt enligt vad i 12 § 1 mom. förordningen angående tillverkning av brännvin är stadgat, och skola i fråga om skattens erläggande samt kontrollen däröver lända till efter rättelse de föreskrifter, Konungen utfärdar.

3 §.

Underlåter någon att ställa sig till efter rättelse enligt denna förordning stadgade villkor eller meddelade föreskrifter, straffes med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor eller, i händelse omständigheterna äro synnerligen försvårade, med fängelse i högst sex månader, och have tillika, där ej synnerligen mildrande omständigheter föreligga, förbrutit den sprit, förseelsen avser, jämte kärl och annat emballage, vari spriten förvaras.

4 §.

I övrigt skola bestämmelserna uti 29, 30, 31, 32 och 33 §§ förordningen angående handel med skattefri sprit i tillämpliga delar lända till efter rättelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1920 samt gäller till och med den 30 september 1922.

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 11 oktober 1907
angående tillverkning av brännvin.**

Häri genom förordnas, att 12 § förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin i nedan angivna del skall erhålla följande ändrade lydelse:

12 §.

1. För brännvin — — — — alkohol.
2. Inbetalning av — — — — liter.
3. Vid utförsel — — — — normalstyrka.
4. Restitution av — — — — nämnda förordning.
5. Skattefrihet må åtnjutas för brännvin, som tillverkas vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet försäljes till partihandlare, varom i 4 b) sägs, utföres ur riket eller användes i tillverkarens egen rörelse; dock att angående beskattning för försäljning av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning, gälle vad därom särskilt är stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1920 samt gäller till och med den 30 september 1922.

Beträffande vad föredragande departementschefen enligt omfördälda statsrådsprotokoll vid ärendets föredragning anfört till motivering för förslagen, får utskottet hänvisa till propositionen.

Till utskottets behandling hava jämväl överlämnats två i anledning av propositionen väckta, likalydande motioner, den ena, I:266, av herr *Johan Nilsson* i Skottlandshus, den andra, II:382, av herr *Jönsson* i Boa jämte två andra ledamöter av andra kammaren. I dessa motioner hemställes, »att det i Kungl. Maj:ts proposition nr 348 framlagda förslag till provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästtillverkning, ej måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.»

Beträffande motiveringen härför får utskottet hänvisa till motiotionerna.

Den föreliggande propositionen betecknar ett betydelsefullt steg i riktning mot en avgörande lösning av den under det sista årtiondet mycket omstridda sulfitspiritfrågan. Denna fråga, som från början framfördes av det privata näringsintresset, blev snart nog uppfattad och

Utskottet.

diskuterad som ett nationalekonomiskt spörsmål av räckvidd över den enskilde företagarens vinstsyfte. Såsom en nationalekonomisk fördel finge det nämligen betraktas, om en eljest värdelös avfallsprodukt kunde göras nyttig i sådan omfattning, som härvid syntes möjlig. Snart nog fick frågan en oförutsedd aktualitet. Kristidens växande krav på folknäringsens tillgodoseende i främsta rummet nödvändiggjorde brödsädens och potatisens reserverande för detta ändamål. Härigenom blev det enligt sakens natur en aktuell angelägenhet att finna någon annan för brännvinstillverkning användbar råvara, och osökt erbjöd sig härvid det redan debatterade projektet om sprittillverkning av sulfitluten.

Det torde vara överflödigt att här ingå på någon närmare redogörelse för frågans olika utvecklingsstadier. Utskottet får härutinnan hänvisa till propositionen och särskilt det sakkunnigbetänkande, varpå propositionen är byggd, och som åtföljer densamma såsom bilaga.

Till en början synes den uppfattningen hava varit tämligen allmän, att sulfitspriten skulle få sin egentliga betydelse såsom råvara för teknisk fabrikation. På möjligheten av dess användning till förtäring torde man haft mindre tanke.

Rätt snart har bland de sakkunniga och efter hand jämväl i lagstiftningen den grundsatsen gjort sig gällande, att det tekniska behovet skulle i första hand tillgodoses genom sulfitsprit och blott, där sådan sprit ej kunde användas, genom annan sprit. Sin definitiva utformning har denna grundsats erhållit uti förordningen den 1 juli 1918 angående handel med skattefri sprit. Såsom av rubriken framgår, medger denna författning försäljning av sulfitsprit endast i obeskattad form, m. a. o. efter denaturering eller för export. För att tillmötesgå önskemål inom den tekniska industrien att kunna erhålla den billigare sulfitspriten även i sådana fall, där endast beskattad sprit finge användas, framlade Kungl. Maj:t för 1919 års lagtima riksdag ett förslag till förordning »angående försäljning för vissa ändamål av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning». Bland de i förslaget angivna ändamålen upptogs icke förtäring. I anledning av propositionen väcktes emellertid en motion, I: 172, i syfte att öppna möjlighet för användande av sulfitsprit i renad och beskattad form även för förtäringssändamål.

I samma riktning gingo framställningar, som vid ifrågavarande tidpunkt ingivits till Kungl. Maj:t av dels kontrollstyrelsen, dels ock svenska cellulosaaföreningen, ävensom ett av nykterhetskommittén över bland annat sistnämnda framställning avgivet utlåtande. Kontrollstyrelsen och nykterhetskommittén voro ense därom, att ett permanent

medgivande till sulfitspritens användande för förtäring icke ännu borde lämnas. Ett sådant medgivande förutsatte en omarbetning av brännvinstillverkningsförordningen.

På förslag av bevillningsutskottet, som tagit del av vad i ärendet hos Kungl. Maj:t förekommit, beslöt riksdagen dels utsträcka den föreslagna förordningen även till sulfitspritens användning för förtäring men samtidigt begränsa förordningens giltighet till och med den 30 juni 1920, dels ock anhålla, att Kungl. Maj:t, efter verkställd utredning av de med sulfitspritens användande till förtäringssändamål sammanhängande spörsmål, måtte framlägga förslag till sådana ändrade bestämmelser angående tillverkning av brännvin, som av utredningen kunde föranledas.

Emot utskottets beslut hade reservation anförts, utgående därpå att ej ens ett tillfälligt medgivande borde lämnas, förrän utredningen ägt rum. Skälen för utskottets ståndpunkt att redan dessförinnan föreslå ett provisorium äro sammanfattade sålunda:

»På grund av uppmuntran från statens sida har ett större antal sulfitbrännerier anlagts med en betydande tillverkningskapacitet. Sedan brännerierna blivit färdiga eller i det närmaste utbyggda, har statsbeslaget å sulfitsprit upphävts och prisbildningen å detta område blivit fri. I följd härav har sulfitspiten utsatts för konkurrens från de utländska brännoljorna, varvid efterfrågan å motorsprit blivit ytterst ringa. Det kan således förväntas, att det kommer att uppstå ett överskott av sulfitsprit, vilket, därest det icke kan exporteras, skulle förbliva liggande i fabriker. Samtidigt härmed äro planer å bane att från utlandet importera betydande kvantiteter brännvin för förtäringssändamål. Det har därför till förekommande av importen av utländskt brännvin syntes lämpligt, att den inom landet tillverkade sulfitsprit, som icke kan finna avsättning för tekniska ändamål, beskattas och renas för förtäringssändamål.

Bevillningsutskottet har icke kunnat undgå att finna det genom motionen framställda förslaget efter numera inträdda förhållanden förtjänt av beaktande. Även om man enligt utskottets mening måste ställa sig tveksam till tanken att genom möjliggörande av sulfitspritens användande till förtäringssändamål mot förhållandevis högre priser bereda sulfitspritindustrien ett stöd i konkurrensen med de utländska brännoljorna, anser utskottet, att ett inom riket förefintligt överskott av brännvin hellre bör finna användning, än att importvägen, vilken numera är öppen, anlitas för att skaffa brännvin för förtäringssändamål. Jämväl synes det utskottet lämpligare och ur nationalekonomisk synpunkt bättre, att den annars värdelösa sulfitluten utnyttjas, än att för folknäringen användbara jordbruksprodukter skola förbrukas för bränningsändamål.»

I överensstämmelse med riksdagens beslut utfärdades förordning i ämnet den 6 juni 1919. Stadgandet i 1 § innebär, att partihandlare med skattefri sprit må, under de villkor och till den myckenhet, som Konungen bestämmer, sälja sulfitsprit till den, som till avsalu bedriver

rening av brännvin, oavsett för vilket ändamål det renade brännvinet skall användas, och i 2 § föreskrives, att vanlig tillverknings-skatt skall påföras partihandlaren. Mot sistnämnda föreskrift svarar en genom särskild förordning av samma dag införd undantagsbestämmelse i 12 § 5 mom. brännvinstillverkningsförordningen.

Det provisorium, som infördes genom de nyssnämnda förordningarna av den 6 juni 1919, utgår, såsom förut nämnts, med nästkommande juni månad. Genom förevarande proposition har Kungl. Maj:t velat sörja för det då utlupna provisoriets ersättande med ett nytt i avvaktan på resultatet av den på riksdagens begäran igångsatta utredningen i ämnet.

Det nya provisoriet föreslås anordnat i huvudsaklig överensstämmelse med riktlinjer, givna av de arbetande sakkunniga. Reglerna för detsamma äro förslagsvis meddelade i tre särskilda förordningar, här ovan intagna, med ifrågasatt giltighet i två år eller närmare bestämt till och med den 30 september 1922.

I likhet med Kungl. Maj:t anser utskottet det vara en naturlig följd av riksdagens förra året intagna ståndpunkt, att den då för ett år införda regleringen av hithörande förhållanden, intill dess ett definitivt ordnande av desamma blir möjligt, fortsättes efter i möjligaste mån samma linjer. Å andra sidan är utskottet av den meningen, att inga beslut eller åtgärder böra förekomma av egenskap att föregripa resultatet av utredningen eller binda den fria prövningen av detta.

I sistnämnda avseende intager utskottet följaktligen en annan ståndpunkt än Kungl. Maj:t, som velat med ett antagande av de provisoriska författningarna förbinda ett godkännande av vissa av de sakkunniga redan nu formulerade principer för den framtida regleringen. Dessa principiella uttalanden återfinnas sammanfattade å sid. 105 i de sakkunnigas betänkande. Det heter där:

»Slutligen anse sig kommitterade böra såsom sin mening framhålla, att ett provisoriskt författningsförslag av den innebörd här angivits icke bör föreläggas riksdagen och av statsmakterna antagas utan ett samtidigt godkännande av de principer, som enligt kommitterades mening utgöra de nödvändiga förutsättningarna för detsamma, nämligen

1:o) att brännvinstillverkningen av jordbruksprodukter successivt inskränkes i riktning mot en framtida fullständig avveckling av densamma;

2:o) att tillstånd att tillverka brännvin i framtiden beviljas sulfitspritsfabrikerna endast genom kortvariga koncessioner och under klart framhållande av att, därest sedermera åtgärder skulle vidtagas, vilka medförde en inskränkning i konsumtionen eller tillverkningen av sprit, detta icke komme att berättiga sulfitspritsindustrin till gottgörelse i vad form det vara må; samt

3:o) att vid prissättningen å sulfitspriten bör tillses, att alltjämt samma pris bestämmes för den sprit, som sedermera renas till förtäring, som för annan odnaturerad sulfitsprit.»

Beträffande den första av de tre princippunkterna erinras, huru som redan det förra provisoriet var förknippat med begränsning av jordbruksprodukters användande till brännvinstillverkning. Efter det att sådan användning under de senare krisåren varit helt förbjuden, blev densamma av Kungl. Maj:t för innevarande tillverkningsår medgiven till viss begränsad myckenhet, nämligen 10,000,000 liter brännvin av normalstyrka, senare utökad med ytterligare 2,500,000 liter. En liknande reglering har, genom förslaget till förordning »angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkning äger rum i sammanhang med pressjästberedning», förordats jämväl i fortsättningen, och skulle, såsom ovan framgått, enligt de sakkunnigas av Kungl. Maj:t gillade plan, regleringen efter hand ledas hän till fullständig avveckling av jordbruksproduktsbränningen.

*Begränsad
brännvinstill-
verkning av
jordbruks-
produkter.*

Under förutsättning att erfarenheten icke kommer att jäva de sakkunnigas bestämda försäkringar i fråga om möjligheten av sulfitspritsrensande, så att densamma icke kommer att hava andra verkningar på den mänskliga organismen än det hittills använda brännvinet, anser jämväl utskottet, att en minskning av potatisbränningen (från andra till bränning nyttjade jordbruksprodukter lär kunna i detta sammanhang bortses) i förening med densammans ersättande med sulfitsprittillverkning kan vara önskvärd ur näringspolitiska och allmänt nationalekonomiska synpunkter. Huru långt denna minskning kan drivas och om potatisbränningen till äventyrs en gång skulle kunna helt upphöra, därom anser utskottet det ännu vara för tidigt att uttala sig. Detta spørsmål sammanhänger, utom givetvis med ovan antydda medicinska synpunkt, med den, efter vad det vill synas, ännu icke klarlagda frågan, huru den ifrågavarande omläggningen må kunna äga rum utan förfång för det berättigade jordbruksintresset. Den förflutna kristiden har till fullo visat den för vår självhushållning utomordentliga betydelsen av en inhemsk potatisproduktion, som kan helt täcka landets behov av detta näringsmedel även i den ökade omfattning, som kan påkallas av tillfällig brist på andra näringsmedel. Det har därför syntts utskottet riktigast att icke nu göra något principuttalande i den ena eller andra riktningen utan låta därmed anstå till dess resultatet av den fortsatta utredningen föreligger.

Under närvarande förhållanden och i avvaktan på den slutliga

regleringen har utskottet intet emot en fortsatt begränsning av potatisbränningen. Kungl. Maj:t har (2 §) föreslagit en provisorisk reglering för de två närmast följande tillverkningsåren, omfattande högst 10,000,000 liter brännvin av normalstyrka för vardera året. Under tiden beräknas utredningen bliva avslutad och förslag om ett definitivt ordnande av denna angelägenhet hinna framläggas för riksdagen.

Emot den föreslagna *årskvantiteten* har utskottet ej något att invända. Den synes komma att motsvara det antagliga årsbehovet av brännvin utöver den mängd, som sulfitbränningen beräknas kunna lämna. Rättvist fördelad mellan de potatisodlande orter, för vilka potatisbränningen är av den största betydelsen, torde den också komma att tillfredsställa de behöriga anspråken från jordbrukssynpunkt.

Vad åter beträffar *provisoriets längd*, kan utskottet icke tillstyrka en så kort övergångstid som två år. Nu lär väl icke, även om utredningen skulle ådagalägga möjligheten av potatisbränningens avskaffande, kunna komma i fråga att taga detta steg på en gång. Även om således jordbruket alltid torde kunna räkna på att en eventuell slutlig avveckling icke göres för brådstörtad, vill det dock synas lämpligare och av jordbrukets berättigade intresse betingat, om redan nu garanteras ett provisorium av sådan längd, att detsamma innebär ett måttligt rådrum för de potatisodlare, som under alla förhållanden bliva tvungna att skaffa sig andra avsättningsmöjligheter eller till äventyrs övergå till annan odling. I sådant syfte har utskottet funnit sig böra förorda det nu förestående provisoriets utsträckande till fem år. Någon egentlig olägenhet av ett dylikt uppskov med den slutliga regleringen torde ej kunna påvisas, men däremot bör den större praktiska erfarenhet, som hinner samlas under denna tid, bliva till gagn för ett definitivt bedömande av frågan.

*Ersättning åt
indragna
potatisbrän-
nerier.*

Med potatisbränningens inskränkande sammanhänger, såsom även de sakkunniga vitsordat, spørsmålet om ersättning åt de brännerier, som efter hand nödgas upphöra. Någon plan för denna avveckling, som redan nu står för dörren och kommer att fortgå under det blivande provisoriet, hava de sakkunniga ännu ej uppgjort. En ledande synpunkt därvid bör emellertid vara, att i första hand sådana brännerier indragas, vilkas leverantörer äro för avsättningen av sin potatis relativt minst beroende av leverans för brännvinstillverkning.

Vad ersättningsfrågan beträffar, synes enighet råda därom, att ersättning av statsmedel bör utgå till bränneriidkare, som genom ifrågasvarande reglering nödgas upphöra med sin rörelse. Någon ersätt-

ning åt vederbörande potatisodlare har man däremot icke å sakkunnigt håll ansett behöfelig. I stället har utredningen inriktats på utfinnandet av andra avsättningsmöjligheter för dessa potatisproducenter. Därest, såsom utskottet velat förorda, genom en längre övergångstid avvecklingen göres mjukare, torde man med så mycket större fog kunna begränsa ersättningsfrågan till brännerierna. I fråga om dessa vill utskottet emellertid betona nödvändigheten av att ersättningen kommer att gå hand i hand med indragningen. Då detta fullt befogade samband icke synes beaktat av de sakkunniga, samt i varje fall Kungl. Maj:t ännu icke föreslagit någon åtgärd i sådant syfte, torde det vara lämpligt, att riksdagen vid anmälan om sitt beslut i anledning av föreliggande proposition anhåller, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga proposition om ersättning åt de bränneriidkare, som nödgas upphöra med sin tillverkning.

Rätten att idka brännvinstillverkning är numera i så måtto inskränkt, att i bränneri, som anlagts eller för sådan tillverkning inrättats efter den 31 juli 1917, tillverkning ej må äga rum utan att Kungl. Maj:t därtill lämnat tillstånd (1 § 4 mom. i förordningen om tillverkning av brännvin). Härav följer, att samtliga sulfitspritsbrännerier bliva beroende av koncession, därvid Kungl. Maj:t äger bestämma tiden för rättighetens utövande. Nu hava de sakkunniga i princip uttalat sig för kortvariga koncessioner och i samband därmed för fränkännande i förväg av rätt till ersättning i händelse av minskad spritkonsumtion och därav föranledd inskränkning i tillverkningen.

Vad koncessionstiden beträffar är utskottet icke övertygat om lämpligheten av kortvariga koncessionstider, varav givitvis måste följa en viss osäkerhet för producenterna. Det riktiga torde vara att låta Kungl. Maj:t härutinnan förfara efter föreliggande omständigheter, dock så att den för all industri, om den skall kunna bedrivas rationellt, önskvärda tryggheten i fråga om driften ej onödigtvis äventyras.

Frågan om framtida ersättningsrätt för sulfitspritsbrännerier bör efter utskottets uppfattning bedömas med hänsyn till den monopolliknande ställning dessa brännerier, tack vare statens ingripande, komma att erhålla. I betraktande härav håller utskottet före, att något ersättningskrav icke bör kunna ifrågakomma, så snart det endast gäller statsåtgärder, som medföra minskad användning av sprit inom landet, vare sig för förtäring eller för tekniska behov. I andra fall, t. ex., om staten skulle förbjuda export eller tillverkning överhuvud taget, bör åter rätt till gottgörelse icke vara aprioriskt utesluten.

Sulfitspritsbränneriernas koncessionslid. Rätt till ersättning vid indragning eller driftinskränkning?

Prissättningen å sulfitesprit.

Ej heller den tredje princippunkten, avseende ensartad prissättning å råspriten utan hänsyn till dess användning såsom renad eller denaturerad, är utskottet berett att obetingat godkänna. Under närvarande och i allmänhet normala förhållanden kan grundsatsen vara riktig. Undantag låta sig dock tänkas. Vid inträffande bensinbrist kan det exempelvis bliva behöfligt att tillhandahålla billigare motorsprit, vilket kan möjliggöras genom högre pris å konsumtionssprit. Någon för all framtid gällande prissättningsprincip synes därför icke böra fastslås.

Propositionens författningsförslag.

Emot de av Kungl. Maj:t överlämnade författningsförslagen har utskottet ej annat att erinra, än som följer av utskottets förslag att sätta tiden för den provisoriska regleringen till fem i stället för två år. De ändringar, som härav påkallas, hänföra sig till 2 § i den föreslagna förordningen »angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning» samt till föreskrifterna i de tre författningsförslagen angående författningarnas giltighetstid, som utskottet av praktiska skäl anser böra vara densamma. Förslaget till förordning »angående försäljning av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning» utgör endast en ny upplaga av förordningen i samma ämne den 6 juni 1919. Likaså är, av naturliga skäl, förslaget till förordning »om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin» endast en upprepning av motsvarande förordning den 6 juni 1919.

Den fortsatta utredningen. Önskemål beträffande denna.

Då riksdagen ifjol anhöll, att Kungl. Maj:t måtte verkställa »utredning av de med sulfitsprits användande till förtäringssändamål sammanhängande spörsmål», uttalade riksdagen icke några särskilda önskemål beträffande utredningen. Den förutsattes utan vidare skola bliva allsidig och uttömmande.

De direktiv, som departementschefen vid utredningens igångsättande lämnat, angiva som dess huvudpunkt frågan om på vad sätt framställning av brännvin framdeles skulle få bedrivas. Närmare utvecklas uppgiften av departementschefen sålunda:

»Hittills har användande av alla slags råämnena varit medgivet, och största delen av allt inom landet tillverkat brännvin har framställts ur potatis, spannmål, melass och betor. Vad som nu synes böra upptagas till undersökning är, huruvida ur olika synpunkter användande av sistnämnda och med dem likställda råämnena fortfarande bör medgivas och, därest sådant medgivande befinnes lämpligt, i vilken

omfattning det bör lämnas. Härvid bör beaktas å ena sidan, huruvida avsättningsmöjligheter för sulfitsprit komma att förefinnas, därest brännvinstillverkning ur potatis m. fl. jordbruksprodukter framdeles varder i större eller mindre utsträckning tillåten, och å den andra sidan, huruledes, efter ett förbud mot eller en kvantitetsbegränsning av tillverkningen ur dylika produkter, andra avsättningsmöjligheter må kunna beredas för det i vissa landsdelar uppkommande överskott å potatis och andra tidigare som råvaror för brännvinstillverkning producerade jordbruksalster.»

Det av de sakkunniga avgivna betänkande, som ligger till grund för propositionen, är betecknat såsom »principbetänkande», och hava de sakkunniga väl därmed velat antyda, att den reala utredningen, även till den del den kommit till synes i nämnda betänkande, är av mera preliminär art och icke gör anspråk på fullständighet.

Icke desto mindre hava de sakkunniga, såsom ovan omhandlats, varit färdiga att redan nu fastslå vissa principer för den slutliga regleringen av hithörande förhållanden, bland annat därutinnan, att såsom avvecklingens slutliga mål uppställts potatisbränningens totala avskaffande och sulfitspritsens monopoliserande såsom råvara för brännvinstillverkning.

Ett principiellt ställningstagande, innan utredningen i saken slutförts, har utskottet, såsom redan framhållits, icke velat förorda. Såsom ett bestämt önskemål i fråga om den fortsatta utredningen vill utskottet uttala, att frågan om förhållandet i förevarande avseenden mellan de båda huvudslagen av råvaror för brännvinsbränning, potatissprit och sulfitsprit, må göras till föremål för en mera djupgående undersökning än den hittills företagna. Särskilt synes detta vara behöfligt beträffande de avsättningsmöjligheter, som kunna med visshet stå till buds för potatisodlarna, därest potatisbränningen skulle bliva i väsentligare grad inskränkt eller tilläventyrs helt upphävd. En omläggning av brännvinstillverkningen till förmån för sulfitspriten får icke förknippas med någon risk av otillräcklig potatisproduktion. Det gäller således att väl avväga de olika intressena och att överhuvud taget tillse, att den nationalekonomiska vinst, man kan få på ett håll, icke uppväges av nationalekonomisk förlust på ett annat, kanske viktigare område. Det omhandlade spørsmålet är, såsom också synes vara obestritt, nationalekonomiskt till sin natur och bör lösas från sådana synpunkter.

Såsom redan påpekats, har det från sakkunnigt håll försäkrats, att sulfitspriten kan frigöras från alla för hälsan skadliga föroreningar. Utskottet har också förvissat sig om, att vederbörlig kontroll kommer att utövas. Ingen kvantitet färdig vara släppes ut i handeln, förrän

prov av densamma godkänts hos kontrollstyrelsen. Trots detta vill det förefalla såsom en brist i utredningen, att medicinalstyrelsen såsom den officiella auktoriteten på området icke beretts tillfälle att yttra sig i ärendet. Det skulle onekligen innebära ökad trygghet, om denna ofullständighet bleve under den fortsatta utredningen avhjälpd.

I föreliggande fall får jämväl smakfrågan tillmätas betydelse. Ehuru det uppgivits, att sulfitbrännvinet icke skulle till smak och lukt nämnvärt skilja sig från annat brännvin, torde det kunna antagas, att många konsumenter alltjämt komma att föredraga potatis- eller sädesbrännvin. Berättigade hänsyn till dessa personers individuella smak synas påkalla, att saluhållandet av de olika slagen av brännvin äger rum under sådana former, att förväxling dem emellan förekommes, detta må nu ske genom tydligt skiljaktiga etiketter eller på annat sätt.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 348 samt med avslag å motionerna I:266, av herr Johan Nilsson i Skottlands-hus, och II:382, av herr Jönsson i Boa m. fl.,

1) antaga vid detta betänkande såsom bilagor A, B och C fogade

förslag till förordning angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning,

förslag till förordning angående försäljning av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfit-cellulosatillverkning, och

förslag till förordning om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin;

samt

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning angående den förlust, som genom provisorisk reglering av brännvinstillverkningen tillfogats eller tillfogas idkare av brännvinstillverkning ur jordbruksprodukter, samt för

riksdagen framlägga förslag om ersättning av statsmedel åt dessa näringsidkare för sålunda liden förlust.

Stockholm den 29 april 1920.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande vid beslut angående:

1 § i förslag till förordning angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning: herrar Röing, friherre Fleming*, Antonsson, Wijk, K. A. Nilson*, Wohlin*, Boman, Månsson i Hagaström, Holmström*, Bergman, Johansson i Kullersta, P. Albert Bergström*, Björnsson, Björkman, friherre Barnekow, Jönsson i Fridhill*, Jönsson i Boa, Lithander och Björklund*.

2 § i samma förslag: herrar Röing, friherre Fleming*, Antonsson, K. A. Nilson*, Wohlin*, Boman, Månsson i Hagaström, Vennersten*, Holmström*, Jonsson i Hökhult, Johansson i Kullersta, P. Albert Bergström*, Björnsson, Björkman, friherre Barnekow, Jönsson i Fridhill*, Lithander och Björklund*.

3 § i samma förslag: herrar Röing, friherre Fleming*, Antonsson, Wijk, K. A. Nilson*, Wohlin*, Boman, Månsson i Hagaström, Vennersten*, Holmström*, Jonsson i Hökhult, Johansson i Kullersta, P. Albert Bergström*, Björnsson, Björkman, friherre Barnekow, Jönsson i Fridhill* och Lithander.

Återstående delar av samma förslag samt övriga ifrågavarande författningsförslag ävensom punkt 2) i utskottets hemställan: herrar Röing, friherre Fleming*, Antonsson, Wijk, K. A. Nilson*, Wohlin*, Boman, Månsson i Hagaström, Holmström*, Jonsson i Hökhult, Johansson i Kullersta, P. Albert Bergström*, Björnsson, Björkman, friherre Barnekow, Bökelund*, Jönsson i Fridhill*, Lithander och Björklund*.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

1) av herrar *Röing, K. A. Nilson, Månsson* i Hagaström, *Holmström, Jonsson* i Hökhult, *Johansson* i Kullersta, *P. Albert Bergström, Björkman* och *Björklund*, vilka anfört följande:

»Den av Kungl. Maj:t föreslagna provisoriska regleringen av brännvinstillverkningen har av bevillningsutskottet tillstyrkts utom i ett avseende, nämligen beträffande tidslängden av provisoriet, som utskottet förslagsvis bestämt till 5 år i stället för 2 år, såsom Kungl. Maj:t föreslagit.

Den ståndpunkt utskottet därigenom intagit hava vi ej kunnat godkänna. Den har huvudsakligen motiverats därmed, att jordbrukets intresse i saken skulle betinga en längre övergångstid än Kungl. Maj:t tillmätt.

Enligt vad vi hava uppfattat, har Kungl. Maj:ts syfte med provisoriet endast varit att ordna hithörande förhållanden under den tid, som komme att åtgå, till dess resultatet av den pågående utredningen kunde föreligga. Denna tidsutdräkt har Kungl. Maj:t beräknat till två år. Av denna och icke någon annan anledning har, såvitt vi kunnat finna, den provisoriska regleringen begränsats till just två år. Om någon övergångstid i vanlig bemärkelse kan således ännu icke vara tal. Skulle det visa sig, att utredningen icke blir färdig inom den beräknade tiden, kommer Kungl. Maj:t givetvis att föreslå därav påkallad förlängning av provisoriet. Det vill förefalla, som om utskottet på denna punkt förväxlat provisorisk reglering med övergångsbestämmelser i sammanhang med ett definitivt ordnande av ifrågavarande angelägenhet.

Utskottet har vidare av olika skäl tagit avstånd från de tre princippunkter, Kungl. Maj:t i överensstämmelse med de sakkunnigas mening ansett kunna redan i frågans förevarande läge fastslås. För vår del kunna vi ej finna annat än att dessa punkter, rätt tolkade, innefatta grundsatser, som, såvitt situationen nu kan överblickas, böra kunna underskrivas av en var, som har blicken klar för den nationalekonomiska betydelsen av den föreliggande frågans rationella lösning.

Om vi således vilja i huvudsak giva berörda principer vår anslutning, sker detta dock under den helt visst även av Kungl. Maj:t

underförstådda, om ock ej tydligt utsagda reservationen, att den fortgående utredningen icke kommer att jäva principernas praktiska ändamålsenlighet. I så måtto förbehålla vi oss rätt till förnyad prövning av hithörande spörsmål.

Mot den i punkt 2) av utskottets hemställen förordade framställningen hava vi icke något att erinra. Den strider icke mot propositionen utan avser endast påskyndandet av förslag, som Kungl. Maj:t helt visst ämnat i sinom tid av eget initiativ framlägga.

Vi hava således ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte

1) med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 348 samt med avslag å motionerna I:266, av herr Johan Nilsson i Skottlandshus, och II:382, av herr Jönsson i Boa m. fl., antaga Kungl. Maj:ts

förslag till förordning angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning,

förslag till förordning angående försäljning av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitecellulosatillverkning, och

förslag till förordning om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin;

samt

2) i anledning av propositionen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning angående den förlust, som genom provisorisk reglering av brännvinstillverkningen tillfogats eller tillfogas idkare av brännvinstillverkning ur jordbruksprodukter, samt för riksdagen framlägga förslag om ersättning av statsmedel åt dessa näringsidkare för sålunda liden förlust;»

2) av herr friherre *Fleming*,

vilken yrkat att med hänsyn till den ovisshet, som ännu är rådande beträffande sulfitspřitens användning till förtäringssändamål, och det ökade importbehov, som sannolikt kommer att bliva följderna av ett riksdagens beslut i enlighet med utskottets förslag, samt även med hänsyn till den

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 7 saml. 22 häft. (Nr 30.) 3

av riksdagen begärda utredningen rörande åtgärder att säkerställa tillgången av potatis inom landet, utskottet bort avstyrka förevarande proposition och i stället föreslå att kungl. förordningen av den 6 juni 1919 angående försäljning för vissa ändamål av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning, måtte prolongeras att gälla tills vidare;

3) av herrar *Antonsson* och *Jönsson* i Boa, vilka på de skäl, som anförts i herr *Johan Nilsson*s i Skottlandshus och herr *Jönsson*s i Boa m. fl. motioner, yrkat avslag på propositionen;

4) av herrar friherre *Barnekow* och *Jönsson* i Fridhill vilka yttrat:
 »Då utskottet i sin motivering påpekar, att 'en omläggning av brännvinstillverkningen till förmån för sulfitspriten får icke förknippas med någon risk av otillräcklig potatisproduktion', måste man ovillkorligen härav draga den slutsatsen att utskottet anser en årstillverkning av 10,000,000 liter potatisbrännvin av normalstyrka vara tillräcklig för tillvaratagande av även största möjliga potatisöverskott.

Huruvida den utredning de sakkunniga framlagt kan anses giva pålitligt stöd för denna uppfattning torde vara något tvivelaktigt. Erfarenheten såväl som en närmare granskning av siffrorna i sakkunnigbetänkandet giva, enligt vår uppfattning, vid handen, att man måste, åtminstone under de närmaste åren, räkna med ett ansenligt större potatisöverskott. I varje fall synes, om man därjämte tager i betraktande att Kungl. Maj:t under möjligen inträffande missväxtår kan ytterligare inskränka bränningen, det sistlidna årets 12.5 miljoner liter hava en siffra, som ej för närvarande borde underskridas.

Med instämmande för övrigt i utskottets uttalande och förslag, hemställa vi därför,

att 2 § i förslaget till förordning angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning, måtte erhålla följande lydelse:

2 §.

Av potatis och avfallsprodukter vid tillverkning av stärkelse ur potatis samt den för brännvinstillverkning av sådan vara oundgängligen erforderliga mycken-

heten malt må under *ett vart* av tillverkningsåren 1920—1921, 1921—1922, 1922—1923, 1923—1924 och 1924—1925 tillverkas högst 12,500,000 liter brännvin av normalstyrka.

Dylik — — — föreskrifter;»

5) av herr *Boman*, som anförde:

»Då det kan tänkas under särskilda förhållanden bliva önskvärt, att tillverkningen av brännvin ur potatis tillfälligtvis ökas utöver den kvantitet av 10 miljoner liter, som under normala förhållanden må vara tillräcklig, torde det böra lämnas Kungl. Maj:ts befogenhet att för visst år medgiva tillverkning av ytterligare högst 2,500,000 liter. Ett tillägg i sådant syfte anser jag därför böra göras i första stycket av 2 § i förslaget till förordning angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning. Jag föreslår alltså,

att 2 § i nyssnämnda förordning måtte erhålla denna lydelse:

2 §.

Av potatis och avfallsprodukter vid tillverkning av stärkelse ur potatis samt den för brännvinstillverkning av sådan vara oundgängligen erforderliga myckenheten malt må under *ett vart* av tillverkningsåren 1920—1921, 1921—1922, 1922—1923, 1923—1924 och 1924—1925 tillverkas högst 10,000,000 liter brännvin av normalstyrka, dock att Konungen må, där för något år så prövas erforderligt, kunna medgiva tillverkning av ytterligare högst 2,500,000 liter.

Dylik tillverkning — — — föreskrifter;»

6) av herr *Lithander*, som yrkat,

att första stycket av 2 § i förslaget till förordning angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning, skulle erhålla denna lydelse:

2 §.

Av potatis och avfallsprodukter vid tillverkning av stärkelse ur potatis samt den för brännvinstillverkning av sådan vara oundgängligen erforderliga myckenheten malt må under ett vart av tillverkningsåren 1920—1921, 1921—1922, 1922—1923, 1923—1924 och 1924—1925 tillverkas högst 10,000,000 liter brännvin av normalstyrka, dock att Konungen må, där för något år så prövas erforderligt, kunna medgiva tillverkning av ytterligare högst 5,000,000 liter;»

7) av herr Wohlin, som anförde:

vid punkt 1) av utskottets hemställan:

»Jag instämmer livligt med utskottet i dess underkännande av de principer, vilka framgått såsom resultat av den »utredning av de med sulfitspriten användande till förtäring sammanhängande spörsmål», som verkstälts av inom finansdepartementet särskilt tillkallade sakkunniga. Förutom de av utskottet anmärkta bristerna hos denna utredning finnas ytterligare andra, som jag icke här skall utveckla, men som äro av den beskaffenheten att en ny, ur nationalekonomisk och medicinsk synpunkt tillfredsställande undersökning av det föreliggande ärendet synes mig vara oundgängligen av behovet påkallad. Flera av utskottets anmärkningar och uttalanden äro därtill enligt min uppfattning alltför svävande och innebära ett alltför svagt avståndstagande från utredningen för att jag till alla delar vill underskriva utskottets utlåtande.

Principiellt sett, hade jag helst velat yrka avslag å de av utskottet tillstyrkta lagförslagen, men av vissa praktiska skäl anser jag att ett sådant yrkande icke skulle bäst tillgodose de jordbruksintressen, vilka i föreliggande fall synas mig böra stå i förgrunden. Jag inskränker mig därför till att yrka,

att den i 2 § första stycket i förslaget till förordning angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning, förekommande siffran av 10,000,000 liter måtte höjas till 15,000,000 liter;» och

vid punkt 2) av utskottets hemställan:

»Jag kan icke instämma i utskottets uttalande: 'Någon ersättning åt vederbörande potatisodlare har man däremot icke å sakkunnigt håll ansett behöfelig.' Ehuru jag icke förbiser, att svårigheter i vissa fall kunna uppstå vid ett rättvist bedömande av sådana ersättningsanspråk, anser jag ersättning jämväl åt potatisodlare vara principiellt riktig och praktiskt möjlig att bestämma och yrkar fördenskuU,

att punkten 2) i utskottets hemställan måtte er-
hålla följande ändrade lydelse:

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning angående den förlust, som genom provisorisk reglering av brännvinstillverkningen tillfogats eller tillfogas idkare av brännvinstillverkning ur jordbruksprodukter samt odlare av sådana jordbruksprodukter, samt för riksdagen framlägga förslag om ersättning av statsmedel åt dessa näringsidkare och jordbrukare för sålunda liden förlust;»

samt

8) av herr *Björnsson*, som beträffande motiveringen ansett, att utskottet bort godkänna det under punkt 3:o sid. 105 i de sakkunnigas betänkande gjorda principuttalandet.

Bilaga A.

Förslag

till

förordning angående provisorisk reglering av tillverkningen av brännvin vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i sammanhang med pressjästberedning, må brännvin framställas allenast av potatis eller av avfallsprodukter vid tillverkning av stärkelse ur potatis samt den för brännvinstillverkning av sådan vara oundgängligen erforderliga myckenheten malt ävensom ur avfallslut vid sulfitcellulosa-tillverkning.

Vad förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin innehåller häremot stridande vare försatt ur gällande kraft.

2 §.

Av potatis och avfallsprodukter vid tillverkning av stärkelse ur potatis samt den för brännvinstillverkning av sådan vara oundgängligen erforderliga myckenheten malt må under *ett vart* av tillverkningsåren 1920—1921, 1921—1922, 1922—1923, 1923—1924 och 1924—1925 tillverkas högst 10,000,000 liter brännvin av normalstyrka.

Dylik tillverkning må icke bedrivas vid andra brännerier än sådana, där tillverkningen äger rum i omedelbart samband med jordbruk, som på grund av jordens beskaffenhet under en följd av år varit förbundet med större potatisodling.

Fastställandet av, vid vilka brännerier ifrågavarande tillverkning, efter vad nu sagts, må äga rum, ävensom fördelningen av tillverkningen på dem samt försändningen av det tillverkade brännvinet till den, som till avsalu äger bedriva rening av brännvin, skall ske enligt av Konungen meddelade föreskrifter.

3 §.

Bryter brännvinstillverkare mot stadgandet i 1 § eller bedriver han tillverkning, som i 2 § omförmäles, utan därtill erhållet tillstånd eller i större omfattning än tillståndet avser, vare lag, som i 30 § förordningen angående tillverkning av brännvin sägs.

Underlåter brännvinstillverkare eljest att ställa sig till efterrättelse med stöd av denna förordning meddelade föreskrifter, straffes med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor eller, i händelse omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse i högst sex månader.

4 §.

I övrigt skola bestämmelserna i 38, 39 samt 42—51 §§ i förordningen angående tillverkning av brännvin i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1920 samt gäller till och med den 30 september 1925.

*Bilaga B.***Förslag**

till

förordning angående försäljning av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning.

1 §.

Under de villkor och till den myckenhet, som Konungen bestämmer, må partihandlare, varom i förordningen angående handel med skattefri sprit förmäles, jämväl i andra fall än i 8 § samma förordning avses, till den, som till avsalu bedriver rening av brännvin, försälja ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning framställd sprit, som ej denaturerats.

2 §.

För försäljning, som i denna förordning avses, skall partihandlare påföras skatt enligt vad i 12 § 1 mom. förordningen angående tillverkning av brännvin är stadgat, och skola i fråga om skattens erläggande samt kontrollen däröver lända till efterrättelse de föreskrifter, Konungen utfärdar.

3 §.

Underlåter någon att ställa sig till efterrättelse enligt denna förordning stadgade villkor eller meddelade föreskrifter, straffes med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor eller, i händelse omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse i högst sex månader, och have tillika, där ej synnerligen mildrande omständigheter föreligga, förbrutit den sprit, förseelsen avser, jämte kärl och annat emballage, vari spriten förvaras.

4 §.

I övrigt skola bestämmelserna uti 29, 30, 31, 32 och 33 §§ förordningen angående handel med skattefri sprit i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1920 samt gäller till och med den 30 september 1925.

*Bilaga C.***Förslag**

till

**förordning om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 11 oktober 1907
angående tillverkning av brännvin.**

Härigenom förordnas, att 12 § förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin i nedan angivna del skall erhålla följande ändrade lydelse:

12 §.

1. För brännvin — — — — alkohol.
2. Inbetalning av — — — — liter.
3. Vid utförsel — — — — normalstyrka.
4. Restitution av — — — — nämnda förordning.
5. Skattefrihet må åtnjutas för brännvin, som tillverkas vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet försäljes till partihandlare, varom i 4 b) sägs, utföres ur riket eller användes i tillverkarens egen rörelse; dock att angående beskattning för försäljning av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning, gälla vad därom särskilt är stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1920 samt gäller till och med den 30 september 1925.